Vrienden van het AIRBORNE MUSEUM

Wil Rieken benoemd tot 'Lid van Verdienste'

Tijdens de Jaarvergadering van de Vereniging Vrienden op zaterdag 23 maart is Wil Rieken uit Doorwerth benoemd tot 'Lid van Verdienste' van de VVAM. Wil kreeg deze onderscheiding vanwege 'haar langjarige en bijzondere verdiensten voor de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum in het algemeen en de bevordering van de herinnering van de Slag om Arnhem in al zijn aspecten, in het bijzonder', zoals het in de begeleidende oorkonde werd vermeld. Wil woonde als jong meisje aan de Utrechtseweg in Oosterbeek, tegenover het toenmalige Huize De Dennekamp (nu staat daar het Gemeentehuis van Renkum). In september 1944 maakte ze daar de Slag om Arnhem mee. In dat deel van het dorp werd hevig gevochten, onder andere door mannen van het *10th Parachute Batallion*. Toen in september 1945 de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek werd aangelegd, behoorde Wil Rieken bij de eerste groep schoolkinderen, die daar, tijdens de eerste herdenkingsdienst, bloemen legde op de graven van de gesneuvelde Britse militairen. Zij was daarmee een van de eerste 'Bloemenkinderen', zoals die later werden genoemd. Tegenwoordig maakt Wil Rieken deel uit van de groep vrijwilligers, die op de Airborne Begraafplaats het protocol regelt tijdens de jaarlijkse herdenking. Daarnaast verzet zij erg veel werk voor de Vereniging Vrienden. Zo helpt zij bij de organisatie van evenementen en werkt zij als notuliste, adviseur en extern vertegenwoordiger van de VVAM. Daarnaast is zij sinds het begin van de jaren '90 actief als vrijwilliger in het Airborne Museum, waar u haar regelmatig kunt aantreffen achter de balie van de ontvangstruimte.

Vereniging heeft nieuwe website

Sinds enige weken heeft de VVAM een nieuwe website. Deze maakt deel uit van de vernieuwde website van het Airborne Museum, die op 4 mei jl. is geopend. Het gedeelte van de VVAM is nog in opbouw en zal in de toekomende tijd verder worden ontwikkeld. Wij houden u op de hoogte.

FOTO: VIA WIL RIEKEN

Wil Rieken legt als 11-jarig meisje bloemen op het graf van Trooper Edmond op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek.

FOTO WYBO BOERSMA

23 Maart 2013. Wil Rieken ontvangt uit handen van Ben Kolster de oorkonde, die behoort bij haar benoeming tot 'Lid van Verdienste'.

FOTO: WYBO BOERSMA

Met behulp van een behendigheidsspel op een beeldscherm gaan kinderen na welke kleuren parachutes in september 1944 werden gebruikt bij het droppen van voorraden.

Interactieve speurtocht voor de jeugd

Het aantal jeugdige bezoekers aan het Airborne Museum is in de loop der jaren gestaag toegenomen. Al in de tachtiger jaren van de vorige eeuw ontwikkelde Chris van Roekel voor die jongeren het zogenaamde 'Scholenproject'. Chris was directeur geweest van een basisschool in Arnhem en wist als geen ander hoe je kinderen enthousiast kon maken voor museumbezoek. Dit zeer succesvolle Scholenproject werd gebruikt, totdat het museum in 2009 werd vernieuwd. Sindsdien heeft de ontwikkeling niet stilgestaan en zijn er nieuwe educatieve methoden ontwikkeld, die het voor de huidige jeugd, die opgroeit in het 'digitale tijdperk', nog interessanter, spannender en leerzamer maken om het museum te bezoeken. Op 4 april jl. vond de officiële ingebruikneming plaats van een unieke 'familieroute', waarbij de 'geschiedenisdetectives' Tom & Katja een hoofdrol spelen. Tom & Katja zijn de twee hoofdpersonen uit de jeugdboeken van de Arnhemse schrijver Rob Buiskool. Aan de hand van 'Tom & Katja-pijlen' op de grond, gaan gezinnen op onderzoek uit in het museum om allerlei opdrachten uit te voeren. De route vol 'onderzoeks-*gadgets*' en spannende *games* loopt door het gehele museum. Hester Ketel, hoofd educatie bij het Airborne Museum, heeft de route ontwikkeld. "Natuurlijk hadden we al speurtochten voor kinderen, maar dit is voor het hele gezin", aldus de maakster van de route. De achterliggende gedachte was dat ouders toch nog te veel aan het woord waren om uit te leggen wat er allemaal is gebeurd tijdens Operatie Market Garden. De 'Tom & Katja route' stimuleert kinderen om zelf op onderzoek uit te gaan, waardoor ze meer zien en onthouden. Er wordt een appèl gedaan op hun nieuwsgierigheid en inventiviteit bij deze familieroute. Via een vragenlijst bij de ingang wordt eerst gekeken welk type speurder een kind is: een denker (Tom) of een doener (Katja).
Het initiatief om iets te gaan doen met de twee hoofdpersonen uit de Tom & Katja boeken kwam van de burgemeester van de gemeente Renkum, de heer Gebben. Een paar jaar geleden raakte hij betrokken bij de boeken, omdat zijn zoon die graag las. Het tweede boek van Rob Buis, 'Mysterie van het meesterwerk', speelt zich af in het Airborne Museum en dat bracht burgemeester Gebben op het idee om daar iets mee te gaan doen. Met schrijver Rob Buiskool wisselde hij van gedachte over hoe je de jeugd de geschiedenis nou echt zou kunnen laten beleven. Met als resultaat dat Tom & Katja als 'geschiedenisdetectives' en 'jeugd museum-ambassadeurs' werden geïntroduceerd. Het is de bedoeling dat de 'geschiedenisdetectives' Tom & Katja ook worden geïntroduceerd in andere Gelderse musea. Dit gebeurt in het kader van het project 'Beleef de Spannende Geschiedenis', dat door een aantal Gelderse organisaties wordt ondersteunt.
Ook de VVAM heeft een ruime financiële ondersteuning geleverd aan dit nieuwe educatieve project. Die bijdrage is gebruikt voor de aanschaf van een interactieve *game*, waarbij kinderen, maar ook volwassenen, iets kunnen leren over het gebruik van verschillende kleuren parachutes om aan te duiden wat voor materiaal (munitie, wapens, voedsel, medicijnen, etc.) er werd gedropt. Dit gebeurt met behulp van een beeldscherm waarbij je met behulp van kennis en behendigheid zo snel mogelijk de juiste kleur parachute moet trachten te combineren met wat er wordt gedropt.

'Verhalen-secretaire' in gebruik genomen

In de grote zaal van het Airborne Museum staat sinds 3 mei jl. een zogenaamde 'verhalen-secretaire' met een ouderwetse typemachine. In werkelijkheid gaat het echter om een computer. De bedoeling is dat bezoekers aan het museum hun eigen (korte) verhaal over de Slag om Arnhem intikken. Dat kan voor de oudere generatie een eigen ervaring zijn, maar het is ook mogelijk dat kinderen het verhaal intypen, dat opa altijd heeft verteld. Als het verhaal door een specialist is goedgekeurd, komt het in het archief. Op die manier hoopt men bij het museum dat nog meer persoonlijke verhalen over de Slag om Arnhem en de periode daarna bewaard blijven.

FOTO: BERRY DE REUS

Onder de goedkeurende blikken van enkele museumvrijwilligers probeert bibliotheekmedewerker Pieter Augustinus in het Airborne Museum de nieuwe 'verhalen secretaire' uit.

FOTO: VIA WYBO BOERSMA

De Nederlandse Commando Herman Gobetz op weg naar Zuid-Afrika in 1945.

Oud-Commando (89) krijgt alsnog zijn onderscheidingen

In Nieuwsbrief no.125 van februari 2012 stond een foto ('film-still') van de Nederlandse Commando Herman Gobetz, genomen in park Hartenstein in september 1944. Hij is onder meer te herkennen aan de karakteristieke wijze waarop hij zijn baret draagt. Tijdens de strijd om Oosterbeek zette Gobetz zich o.a. in door uit de lucht gedropte voorraden te bemachtigen, vaak onder zwaar vijandelijk vuur. Ook schakelde hij een Duitse sluipschutter uit met zijn *Tommy Gun*. Zelf raakte hij lichtgewond door een schampschot. Aan het eind van de Slag om Arnhem werd Gobetz krijgsgevangen gemaakt en werd hij afgevoerd naar een Duits krijgsgevangenenkamp in Dresden. Een eerste ontsnappingspoging mislukte, maar op 22 april 1945 wist hij samen met twee andere commando's definitief te ontsnappen. Na de oorlog vertrok hij naar Zuid-Afrika. Daardoor kreeg hij nooit de verschillende onderscheidingen, die hem in de jaren kort na de oorlog werden toegekend. Dit jaar werden deze onderscheidingen alsnog aan de nu 89-jarige Herman Gobetz uitgereikt. Dat gebeurde op 2 maart 2013 door de commandant van het Nederlandse Korps Commandotroepen, kolonel Jan Swillens, tijdens een plechtigheid in het Fort Klapperkop in Pretoria, bij het monument van de *South African National Defence Forces*. Gobetz kreeg het Oorlogsherinneringskruis met de gesp voor 'Bijzondere krijgsverrichtingen Arnhem-Nijmegen-Walcheren 1944' en de Britse onderscheidingen '1939-1945 Star', 'Birma Star', 'French-Germany Star', 'Defence Medal' en 'Victory Medal'. Ook Wybo Boersma van de VVAM heeft informatie aangeleverd, die bijgedragen heeft aan deze succesvolle actie.
Er zijn verschillende andere Nederlandse Commando's geweest die, doordat ze na de oorlog in het buitenland woonden, hun onderscheidingen nooit gekregen hebben, maar die mannen zijn inmiddels allen overleden.

FOTO: VIA WYBO BOERSMA

Herman Gobetz op 89-jarige leeftijd ten tijde van de plechtigheid, waarbij hij alsnog zijn onderscheidingen ontving voor de acties waaraan hij tijdens de Tweede Wereldoorlog deelnam.

Parachute Group Holland op de Social Evening

Tijdens de Social Evening, die op 15 februari jl. werd gehouden in het Airborne Museum, gaven leden van de *Parachute Group Holland* (PGH) gedetailleerde uitleg over de werking van een parachute. Zij deden dit op een zeer duidelijke en enthousiaste manier. Het grote aantal bezoekers keek met belangstelling toe en er werden veel vragen gesteld. De PGH maakt gebruik van parachutes van het klassieke ronde type. De organisatie geeft uitgebreide opleidingen parachutespringen, die meestal tijdens weekends worden gegeven. Inmiddels hebben zich verschillende leden van de VVAM opgegeven voor een dergelijke cursus en een daarvan is onze de secretaris, Ivar Goedings. Zie ook de website: www.paragroupholland.nl.

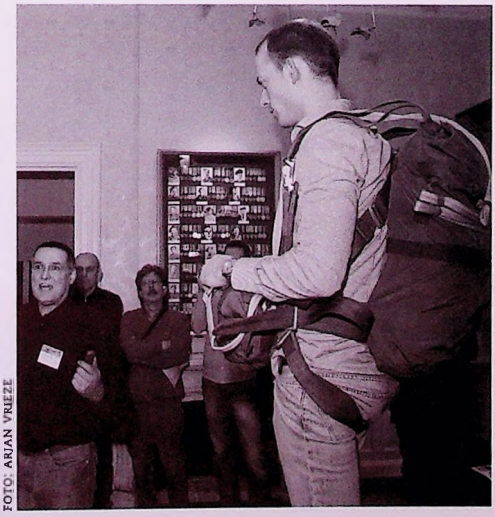

FOTO: ARJAN VRIEZE

Tijdens de Social Evening op 15 februari jl. werd in het Airborne Museum uitleg gegeven over de werking van de parachute van het klassieke ronde type.

FOTO: PHILIP REINDERS

Het nieuwe informatiepaneel bij de schuttersputten van het hoofdkwartier van de 4e Para Brigade op Johannahoeve.

Informatiepaneel bij schuttersputten 4e Parachutistenbrigade gerealiseerd

Tijdens de Slag om Arnhem, op dinsdag 19 september 1944, nam het hoofdkwartier van de 4e Parachutistenbrigade posities in tussen de spoorlijn Utrecht-Arnhem en het huidige terrein van Sportcentrum Papendal, ten noordwesten van Oosterbeek. In 2004 zijn aldaar bewaard gebleven schuttersputten blootgelegd voor het publiek. Steeds meer mensen weten inmiddels de weg naar deze historische locatie te vinden, waardoor de vraag naar achtergrondgegevens toeneemt.

Daarom werd een particulier initiatief gestart om deze plek te voorzien van een informatiepaneel. Doel daarvan is de bezoeker enige relevante historische gegevens te verschaffen. Ook was het de intentie de bestaande afzetting te vernieuwen, zodat de locatie ook de komende jaren zichtbaar kan blijven. De initiatiefnemers, Jeroen Niels en Philip Reinders, hebben mede dankzij de hulp van velen (onder wie de terreineigenaar en de nodige donateurs) hun doel bereikt, en op 18 september 2012 kon het informatiepaneel onthuld worden. (Geert Maassen)

Oosterbeekse scholier neemt handgranaat mee naar school

Het landelijke nieuws werd er mee gehaald: op 5 maart jl. nam een scholier van de Bernulphusschool in Oosterbeek tijdens de lunchpauze een scherpe handgranaat mee naar school! Hij had die gevonden in een park op de Dennenkamp, niet ver van het Gemeentehuis. De jongen stopte de granaat in zijn jaszak en liep er mee naar de directeur van de basisschool om het projectiel te laten zien. Die handelde adequaat en bracht het explosief voorzichtig naar buiten. Daarna belde hij de politie, die de Explosieven Opruimingsdienst Dienst (EOD) inschakelde. De school werd ontruimd. Het bleek te gaan om een Britse 'Mills 36' handgranaat uit de Slag om Arnhem. De granaat werd naar een terrein in de buurt gebracht, waar hij op anderhalve meter diepte tot ontploffing werd gebracht.

Burgemeester Jan Paul Gebben van de gemeente Renkum was opgelucht dat de zaak zo goed was afgelopen. Maar dit voorval was voor de burgemeester wel de aanleiding om voor te stellen het betreffende gebied verder te laten onderzoeken. Hij gaf opdracht om het park achter de school af te zetten en gelaste te een uitgebreid explosievenonderzoek in het hele gebied van de Dennenkamp. Het is namelijk de bedoeling om het hele park De Dennenkamp binnenkort op te knappen. Voordat werd begonnen met het onderzoek werd een voorlichtingsavond voor de bewoners georganiseerd. Volgens de projectleider wordt gewerkt met een computerondersteunde oppervlaktedetectie. Heel diep wordt niet gegaan. Dat heeft volgens hem ook met de gevechten destijds te maken. Soldaten groeven schuttersputten van hooguit 1,5 meter diep. Die lieten in de strijd explosieven achter zoals handgranaten en geweerpatronen. Dus hoofdzakelijk kleinkaliber munitie.

Het onderzoek heeft inmiddels plaats gevonden, maar het is nog niet bekend wat er aan explosieven is aangetroffen.

FOTO: POLITIE GELDERLAND-MIDDEN

Een medewerker van de Explosieven Opruimings Dienst toont de Britse Mills 36 handgranaat, die op 5 maart jl. door een scholier werd meegenomen naar de Bernulphus School in Oosterbeek.

COLOFON

De Nieuwsbrief is een uitgave van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum, Oosterbeek en verschijnt vier keer per jaar. Het doel is bekendheid te geven aan het Airborne Museum, de activiteiten van de Vereniging Vrienden en de geschiedenis van de Slag om Arnhem.

Redactie: drs. Robert P.G.A. Voskuil, Wybo Boersma en Joop Bal.

Coördinatie verzending, archivering & distributie losse nummers Nieuwsbrief: Wybo Boersma, Ede.

Vormgeving Nieuwsbrief: Hildebrand DTP, Wageningen.

Druk: Drukkerij Verweij Wageningen B.V.

E-mail adres VVAM: info@vriendenairbornemuseum.nl.

Telefoon: (0318) 63 96 33.

Postadres: VVAM, t.a.v. Ivar Goedings, Postbus 8047, 6710 AA, Ede.

Penningmeester en Coordinator Airborne News Flash: Vincent Luyten.

Website van de VVAM: www.vriendenairbornemuseum.nl